

Tercera via

És possible, i probable, ara que ja han passat les eleccions europees, que d'una manera o d'una altra es reactive la idea d'una "tercera via" (ni independència ni simple autonomia) per donar a la "qüestió catalana" un eixida que no siga el referèndum del 9 de novembre. No sé si el govern del PP té alguna proposta nova i clara, ni sé quin és el programa federal del PSOE. Ells tampoc. Jo, per si pot ser útil, voldria aportar tres records personals, que qui sap si poden donar alguna idea als partidaris d'aquesta hipotètica via. El primer, fa referència a les forces armades. Fa molts anys, vivint als EUA, un bon dia em vaig trobar davant d'un edifici on deia "New Jersey Air Force", i un altre on hi havia escrit "New Jersey Navy", i va ser quan m'explicaren que, en efecte, cada estat de la Unió té el seu exèrcit propi, dit Guàrdia Nacional, amb les seues casernes, vehicles blindats, forces aèries i, si és el cas, una marina que patrulla la mar de la costa. No sé si en l'estatut d'una Catalunya federal o federada seria possible incloure cap article sobre tropes de terra, mar i aire, casernes, tancs, avions i vaixells. El segon record té relació amb la seguretat i les fronteres, atribuït substancial dels Estats. Això era quan encara hi havia els blocs de l'est i de l'oest, el Pacte de Varsòvia i les fronteres amb filferros de punxes (travessant tot Europa, com ara a Ceuta i a Melilla), guàrdies amb metrallera i gossos amenaçadors. Jo viatjava un bon dia de Txecoslovàquia a Alemanya, amb cotxe, cap a Munic, i en travessar la frontera d'eixida em vaig trobar, evidentment, els policies alemanys, que no eren exactament de la policia alemanya, sinó de la policia de Baviera, amb les seues banderes de rombs blancs i blaus i els seus uniformes bavareesos: no era la policia federal, sinó la policia del *land*, la que custodiava la frontera. I no sé si cap futur estatut federal català arribaria a imaginar una cosa semblant per als mossos d'esquadra: els federalistes de PSOE o els partidaris d'una reforma de la Constitució, què en deuen pensar, de "competències" com aquestes que afecten tan de prop la seguretat de l'Estat? I el record tercer fa referència a un fet tan delicat

Joan Francesc Mira

i tan substancial com és la relació entre la llengua i el seu territori: una relació rigorosa i claríssima en una federació ben antiga, o més aviat confederació, l'única que té un nom oficial en llatí, *Confederatio Helvetica*.

Això era, doncs (també en fa molts anys, i tinc la sospita d'haver-ho explicat ja ací mateix o en algun altre lloc), que jo vaig pujar al tren a Lugano, i als pocs minuts passà el revisor demanant els bitllets, *Signore e signori, biglietti prego*, i una senyora amb un carret proclamant *Birra, panini, birra panini*. Una estona més tard el mateix revisor demanava *Meine Damen und Herren, Fahrkarte bitte*, i la mateixa senyora venia en veu alta *Bier und Brötchen*. I ja de cara a Ginebra el revisor, el mateix, no cal dir-ho, pronunciava amb accent correctíssim *Mesdames et messieurs, les billets s'il vous plaît*, i la mateixa senyora del carret venia entrepans i cervesa en francès. Suïssa, no en tinguen cap dubte, és una de les nacions –nació política, comunitat compacta i convençuda de ciutadans– més sòlides d'Europa, però cada llengua és sobirana i única en el seu territori: si un revisor, cosa inimaginable, demana bitllets en alemany en territori francòfon, pot haver-hi un autèntic terratrèmol nacional. Com si els demana en francès a Flandes, fet impensable tal com també he comprovat personalment. Si en un hipotètic estatut federal de Catalunya algun article pretenguera imposar aquesta exigència aplicada a la llengua dels revisors de Renfe (per cert, la "Renfe" suïssa té tres noms oficials, en tres idiomes), ja poden pensar quin escàndol, de quin nacionalisme intransigent seria acusat el text, quina barrera constitucional s'aixecaria. Alfonso Guerra ja ho va afirmar solemnement allà pels anys 80, que les autonomies espanyoles eren més avançades i completes que cap territori federal del món. I és que allà, per Madrid o per Sevilla, o tenen més mala memòria que jo, o és que han viatjat molt menys. I ara, la pregunta del milió (d'euros o de dòlars): si algun polític del PP o del PSOE imagina o proposa una Espanya federal on aquestes situacions siguen no sols possibles sinó quotidianes i normals, tindria la bondat d'explicar-ho, i de defensar-ho formalment?

“Suïssa, no en tinguen cap dubte, és una de les nacions –nació política, comunitat compacta i convençuda de ciutadans– més sòlides d'Europa, però cada llengua és sobirana i única en el seu territori: si un revisor, cosa inimaginable, demana bitllets en alemany en territori francòfon, pot haver-hi un autèntic terratrèmol nacional. Com si els demana en francès a Flandes, fet impensable tal com també he comprovat personalment”